

Mozgásszervi fájdalom jelentősége az ambuláns gyermekreumatológiai vizsgálat során

Szabó Brigitta

Országos Reumatológiai és Fizioterápiás Intézet

2014

Az ambuláns előjegyzési rendszerből adódóan sokszor a szülő a szakdolgozón keresztül, telefonon kér ambuláns vizsgálati időpontot. Az időpont megadása többnyire nem egyszerű, nem lehet mechanikusan, a soron következőt kiadni. A helyes időpont megadásához a szakdolgozónak értékelnie kell az egyik első panaszként jelentkező **mozgásszervi fájdalom** súlyosságát és időbeli alakulását.

Mozgásszervi fájdalomra vonatkozó leggyakoribb szakdolgozói kérdések

Milyen kérdések alapján tud tájékozódni a szakdolgozó?

- Mi a panasz, pontosan hol fáj?
 - Mióta és mennyi ideig tart?
 - Milyen a fájdalom jellege: állandó, visszatérő, terhelésre fokozódó, nyugalomra múló?
 - Melyik napszakban jelentkezik a fájdalom?
 - Láz vagy egyéb általános tünet kíséri-e?
 - Lábára tud-e állni?
 - Látható elváltozás kíséri-e (duzzanat, bőrpír)?
 - Iskolába vagy óvodába el tud-e menni?
 - Történt-e vérvétel, ha igen milyen a vérsenküllyedés ill. CRP eredmény?
 - Fogyás?
-

A panaszok sürgősség szerinti felosztása I.

- ❑ **Gennyes, purulens arthritis (nagyon ritka)**
 - hirtelen kialakuló, egy ízületen jelentkező igen heves fájdalom
 - szinte mozdíthatatlan az ízület vagy a végtag
 - duzzadt, piros, forró terület
 - láz kíséri
 - labor vizsgálattal magas We, CRP, fvs szám
 - azonnali, akut ellátást igényel!!!

A panaszok sürgősség szerinti felosztása II.

- ❑ Amennyiben egyértelmű traumával kapcsolatos a kezdet, úgy traumatológiára, ortopédiára kell irányítani először a gyermeket

A panaszok sürgősség szerinti felosztása III.

- Minden olyan eset elsőbbséget élvez, amely járásképtelenséggel vagy erős sántítással, nagy ízületi duzzanattal, gyorsult vérsejtsüllyedés értékkel és /vagy magas lázzal jár.

- **Coxitis**

Egyéb akutan kizárandó betegségekre is gondolni kell

- **Akut lymphoid leukémia (ALL) (ritka)**
 - nagyon hasonlít a növekedési fájdalomhoz de a vérsejtsüllyedés gyorsult
 - hőemelkedés, láz kísérheti
-

Mozgásszervi fájdalommal járó leggyakoribb kórképek I.

☐ **Növekedési fájdalom (igen gyakori)**

- általában fiatal gyermekeknél (10 év alatt) jelentkezik
 - rendszerint az esti órákban, lefekvéskor, igen erős, gyakori, nem pontosan lokalizálható lábfájdalom
 - a gyermek sír, sokszor nem áll lábra
 - rövid ideig tart (1/2 - 2 óra)
 - reggelre elmúlik („kutya baja” a gyermeknek)
 - rendszertelen időközönként, hasonló formában, váltakozó helyeken visszatér
 - nincs látható elváltozás
 - labor, rtg negatív
 - évek alatt kinövik, elmúlik, nincs következménye
-

Mozgásszervi fájdalommal járó leggyakoribb kórképek II.

- ❑ **Juvenilis idiopathiás arthritis (JIA) (relatív gyakori)**
 - egy vagy több ízület duzzanata, mozgásbeszűkülése
 - aktív synovitis kíséri, amely csekély vagy akár fájdalom nélkül jár
 - tartósan fennáll
 - tartós, hullámzó intenzitású, progresszív elváltozás
 - mivel csekélyek a panaszok, a diagnózis sokszor késik

Mozgásszervi fájdalommal járó leggyakoribb kórképek III.

❑ **Banális lágyrész reumatizmusok (váltakozó gyakorisággal)**

Jellemző inkább fizikai terhelésre (esetleg pszichés) jelentkező, nyugalomra múló fájdalom, nyomásérzékenység

- ganglion
- ínhüvely gyulladás
- tenisz ill. golf könyök
- fibromyalgia

❑ **Enthesopathiák (állandó)**

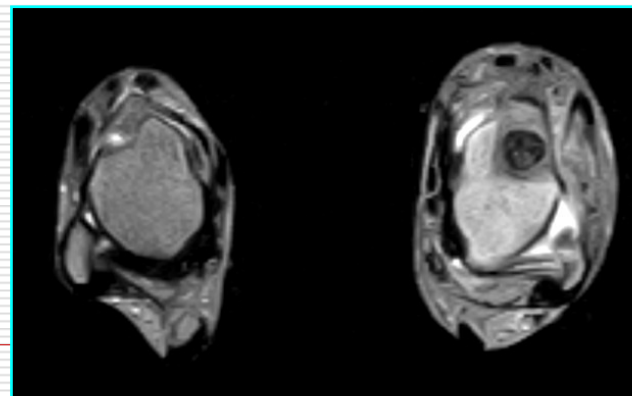
Ín-csont átmenet terhelési fájdalma, esetleg duzzanata, nyomásérzékenysége

- Schlatter Osgood
 - gyakran JIA-hoz kapcsolt
 - speciális genetikai háttere lehet, gyakran HLA B27 antigént hordoz
-

Mozgásszervi fájdalommal járó leggyakoribb kórképek IV.

❑ Osteoid osteoma (jóindulatú csontdaganat)

- szinte mindennapos a fájdalom
- az éjszakai órákban dominál, nem tud elaludni a fájdalomtól
- konzekvensen mindig ugyanazon a helyen érzi
- a betegség kialakulásakor ill. röviddel utána látható elváltozás nincs, képalkotó vizsgálatokkal csak több héttel később mutatható ki, MR vizsgálaton jellegzetes „céláblaszerű” elváltozás látható ill. csontizotóp vizsgálattal az osteoid osteoma helyén fokozott radiopharmakon dúsulás látható
- labor leletek negatívak
- szalicyl vagy NSAID-ra jól reagál

Mozgásszervi fájdalommal járó leggyakoribb kórképek V.

□ Ortopédiai kórképek

Jellemző általában a terhelésre jelentkező vagy fokozódó fájdalom, esetleg sántítás, mozgásbeszűkülés, gyulladásos tünetek nélkül. RTG eltéréssel járnak.

- Perthes kór: csípőn jelentkező fájdalom, ált. 6-7 éves fiú gyermekeken
 - Schlatter - Osgood: viszonylag gyakori elváltozás, kb. 10 éves korban, fokozottabb terhelésre, egy ponton jelentkező térd fájdalom
 - Chondromalacia: térden
 - M. Scheurmann (hanyag tartás) tizenéves korban jelentkezik a csigolyák záró lemezeinek feltöredezésével jár, a növekedés befejeződésével a folyamat lezárul
-

Egyéb...

- ❑ Amennyiben zsibbadás, érzészavar, paresis fennáll, úgy neurológiai kórképgyanú, sürgető probléma
-

Összefoglalás

- Mi a panasz, pontosan hol fáj?
- Mióta és mennyi ideig tart?
- Milyen a fájdalom jellege: állandó, visszatérő, terhelésre fokozódó, nyugalomra múló?
- Melyik napszakban jelentkezik a fájdalom?
- Láz vagy egyéb általános tünet kíséri-e?
- Lábba tud-e állni?
- Látható elváltozás kíséri-e (duzzanat, bőrpír)?
- Iskolába vagy óvodába el tud-e menni?
- Történt-e vérvétel, ha igen milyen a vérsenküllyedés ill. CRP eredmény?
- Fogyas?

A gyermekreumatológiai szakrendelésünkön ezen elvek szerint végzett beteg-előjegyzés hozzájárul a szakmailag megfelelő időpont egyeztetéshez, hogy a beteg gyermek mielőbb a kívánt ellátásban részesülhessen!

Köszönöm !

